

PLIME PONOĆI

DEO PRVI

Pripovest iz *Malaške knjige Palih*

STIVEN ERIKSON

Preveo
Dejan Kuprešanin

 Laguna

Naslov originala

Steven Erikson

MIDNIGHT TIDES

A Tale of the Malazan Book of the Fallen

Copyright © Steven Erikson 2004

Originally published in Great Britain by Bantam Press, a
division of Transworld Publishers

A Random House Group Company

The right of Steven Erikson to be identified as the author
of this work has been asserted. All rights reserved.

Mape: Nil Gouver

Ilustracije korica: Stiv Stoun

Za Kristofera Poroznija

Translation copyright © 2016 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Sadržaj

Mape	vii
Dramatis Personae	xi
Prolog	1
Prva knjiga – Smrznuta krv	17
Druga knjiga – Podvizi dana	201
Glosar	425
Izjave zahvalnosti	433
O autoru	435

*Prvi dani od Razaranja Emurlana
Edurska invazija, doba Skabandarija Krvoookog
Vreme drevnih bogova*

Iz uskovitlanih oblaka punih dima lila je krv. Crni je dim kuljao iz vatrom ovenčane poslednje od nebeskih tvrđava koje su predale nebo. U svom neravnomernom poniranju zaorale su zemlju, te bi konačno pale i raspale se uz gromoglasno odjekivanje, rasipajući pritom kamenje umrljano crvenim po hrpama leševa što su prekrile tlo od jednog ruba obzorja do drugog.

Veliki gradovi nalik košnicama postali su gomila krša posutog pepelom, a ogromni oblaci što su se nakon uništenja nad svakim uzdizali uvis – oblaci puni otpadaka i iskidanog mesa i krvi – kovitlali su se u stihiji opadajuće vrelina i širili su se ne bi li ispunili čitavo nebo.

Usred satrvenih armija osvajačke legije su se ponovo okupljale na središnjoj ravnici, koju su većim delom prekrivale savršeno spojene kamene ploče – gde udari nebeskih tvrđava nisu zaorali duboke brazde – uprkos tome što su postrojavanje ometali bezbrojni leševi poraženih. Kao i iscrpljenost. Legije su pripadale dvema međusobno udaljenim vojskama, saveznicima u ovom ratu, i bilo je očigledno da je jedna dobrobrano bolje prošla od druge.

Krvava izmaglica je obujmila Skabandarijeva široka krila boje gvožđa dok je lebdeo dole kroz uzburkane oblake, trepćući membranama kako bi razbistrio svoje ledenoplave zmajске oči. Okrenuvši se postrance prilikom sletanja, zmaj nakrivi glavu kako bi pogledom prešao po svojoj poredonosnoj deci. Sive zastave tisteedurskih legija čudljivo su se vijorile nad ratnicima što su se okupljali, te Skabandari proceni da je preostalo najmanje osamnaest hiljada njegovih sunarodnika seni. Uprkos tome, ove noći će biti žalosti u šatorima Prvog iskrcavanja. Dan je započeo sa preko dvesta hiljada Tiste Edura što su marširali po ravnicima. Pa ipak... bilo je to dovoljno.

Tiste Eduri su se sukobili sa istočnim bokom vojske K'čejn Š'mala, a pre samog napada su odrešili razarajuće čarolije. Neprijatelj se rasporedio u formacije protiv čeonog napada, te se pokazao kao kobno spor u okretanju kako bi odbio navalu na boku. Poput bodeža su se edurske legije probile do samog srca vojske.

Kad se primakao, Skabandari zapazi pod sobom tu i tamo rastrkane ponoćnocrne barjake Tiste Andija. Ostalo je oko hiljadu ratnika, možda i manje. Ovi izubijani saveznici već nisu mogli sa sigurnošću da se diče pobedom. Sukobili su se s K'el lovcima, elitnim armijama triju Matrona s kojima su one bile u krvnom srodstvu. Četiri stotine hiljada Tiste Andija protiv šezdeset hiljada Lovaca. Dodatne čete združenih snaga Andija i Edura napale su nebeske tvrđave, ali one su znale da će svi odreda poginuti. Njihova žrtva se pokazala kao odsudna za današnju pobedu, jer su nebeske tvrđave bile sprečene da pomognu vojsci u ravnicima. Sami po sebi ovi napadi na četiri nebeske tvrđave imali su jedva primetan uticaj, uprkos tome što je Kratkorepih bilo malo – njihova žestina je bila razarajuća – ali krvlju Tiste kupljeno je dovoljno vremena da Skabandari i njegov saveznik samuzeti zmaj nagrnu na lebdeće tvrđave i odreše na njih bogaze Starvald Demelajn i Kurald Emurlan i Galejn. Zmaj je jezdio dole gde je pretumbana planina leševa

K'čejn Š'mala označila poslednje uporište jedne od Matrona. Kurald Emurlan je satro branioce pa su divlje senke i dalje letele okolo po padinama nalik kakvim utvarama. Skabandari je raširio krila, zahvativši sparnog vazduha, nakon čega je sleteo na vrh gomile gušterskih tela.

Tren kasnije se premetnuo u svoje tisteedursko obličje. Kože boje gvožđa, nevezane duge sive kose, usukanog lica s prodornim zbijenim očima. Široka, nadole okrenuta usta nisu krasile bore smejanja. Preko visokog glatkog čela poprečno se spuštao jasnobeli ožiljak naspram zagazite kože. Nosio je kožni preplet remenja s njegovim dvoručnim mačem, niz dugih noževa za pojasom, a s ramena mu je visio krljušni plašt – od kože Matrone, još toliko sveže da se presijavala prirodnim uljima.

Stajao je tako visok, isprskan krvlju, dok je posmatrao legije kako se okupljaju. Edurski oficiri su ga pogledali pa se onda dali u raspoređivanje jedinica.

Skabandari se tad okrenu ka severozapadu, začkiljivši ka nabujalim oblacima. Tren kasnije je odande izleteo ogroman, poput kosti beo zmaj – svakako veći od Skabandarija u zmajskom obličju. Takođe je bio umrljan krvlju... a veći deo toga je bila upravo njegova, jer se Silkas Ruina borio rame uz rame sa svojim narodom Andija protiv K'el lovaca.

Skabandari je posmatrao kako se njegov saveznik približava i povukao se koji korak tek kad je ogromni zmaj sleteo navrh brda i potom se brzo preobrazio. Od tisteedurskog samuzetog bio je viši za glavu, a možda i više, ali užasno mršav s mišićima poput zategnutih konopaca pod glatkim, skoro providnom kožom. Kandže nekakve grabljivice presijavale su se u ratnikovoj bujnoj i dugoj beloj kosi. Crvenilo njegovih očiju bilo je maltene grozničavo, koliko je sijalo. Silkas Ruina je bio izraavljen – zaseci mačeva su mu se tiskali svud po telu. Većinom mu je gornji deo oklopa prosto otpao i otkrio plavozelene vene i arterije što prate razgranate putanje pod tankom ćosavom kožom na grudima. Noge su mu bile klizave od krvi, kao i ruke.

Dvoje korice na njegovim kukovima ostadoše prazne – slomio je oba oružja, uprkos svim činima utkanim u njih. Njegov boj je bio borba očajnika.

Skabandari je u pozdrav pognuo glavu. „Silkase Ruino, brate moj po duhu. Najvajniji od saveznika sviju. Pogledaj ravnicu – izvojevali smo pobjedu.“

Bledo lice Tiste Andija iskrivi se mrštenjem.

„Moje legije su kasno došle da pomognu tvojima“, reče Skabandari. „I zato mi se srce slama zbog tvog gubitka. Pa ipak, kapija je sad naša, nije li tako? Prolaz u ovaj svet pripao je nama, i svet sâm se pred nama prostire... da ga pljačkamo, da našim narodima stvorimo vredna carstva.“

Dugoprste krvave ruke Ruine trgoše se i on se okrenu ka ravnici pod njima. Edurske legije su se prestrojile u nepravilni prsten oko preživelih Andija. „Smrt kalja vazduh“, zareža Silkas Ruina. „Jedva ga mogu udahnuti da se makar oglasim.“

„Kasnije će biti vremena za nove planove“, reče Skabandari.

„Moj narod je pobijen. Sad nas okružujete, ali ste previše okasnila sa zaštitom.“

„Shvati to, onda, simbolički, brate. Na ovom svetu ima drugih Tiste Andija – i sam si to rekao. Samo treba da nađete taj prvi talas i povratite snagu. Štaviše, doći će i drugi. I tvojih i mojih sunarodnika, i nadoknaditi nam poraze naše.“

Silkas Ruina se još više namrgodi. „Današnja pobjeda je gorak ishod.“

„K’čejn Š’mali nisu istrebljeni – ovo vrlo dobro znamo. Videli smo mnogo mrtvih gradova. Sad je jedino Zorje preostalo, a ono je na dalekom kontinentu, gde Kratkorepi već sad raskidaju svoje lance u krvavoj pobuni. Neprijatelj u zavadi brzo biva poražen, prijatelju moj. Ko još u ovome svetu ima moć da nam se suprotstavi? Džaguti? Raštrkani su i premalo ih ima. Imasi? Šta može kameno oružje protiv našeg čelika?“ Na tren je ućutao, pa nastavio: „Forkrul Asejli izgleda da nisu radi nama da presuđuju. I u svakom slučaju, svake godine ih je sve

manje i manje. Ne, prijatelju, nakon današnje pobjede ovaj svet nam se pred nogama pruža. Ovde nećete morati da brinete zbog građanskog rata što mori Kurald Galejn. A ja i moji sledbenici pobeći ćemo od rastrzanja što sad tlači Kurald Emurlan...“

Silkas Ruina frknu. „Rastrzanje koje je tvojih ruku delo, Skabandari.“

I dalje je posmatrao snage Tistea, te nije zapazio blesak gneva koji je prouzrokovala njegova uzgredna opaska; blesak koji je i nestao samo damar kasnije pa se Skabandarijevo lice opet vratilo ravnodušju. „Nov svet za nas, brate.“

„Jedan Džagut stoji na obronku na severu“, reče Silkas Ruina. „Svedok je ovome ratu. Nisam mu prišao, jer sam osetio začetak obreda. Omtos Felak.“

„Plašiš li se tog Džaguta, Silkase Ruino?“

„Plašim se onoga što ne poznajem, Skabandari... Krvooki. I ima štošta toga da se nauči o ovom svetu i njegovom uređenju.“

„Krvooki.“

„Ti to ne možeš da vidiš“, reče Ruševina, „ali ja ti to ime dajem zbog krvi što ti sad kalja... vid.“

„Zanimljivo što mi to baš ti govoriš.“ Zatim je Skabandari slegnuo ramenima i pošao ka severnoj ivici hrpe, a pritom pazio gde gazi po nesigurnoj podlozi od leševa. „Džagut, kažeš...“ Okrenuo se, ali mu je Silkas Ruina bio okrenut leđima jer je posmatrao nevelik broj svojih preživelih sledbenika na ravnici pod sobom.

„Omtos Felak, bogaz Leda“, oglasi se Ruina ne osvrnuvši se. „Šta on to zaziva, Skabandari Krvooki? Pitam se...“

Edurski samuzet pođe nazad ka Silkasu Ruini.

Pružio je ruku dole do svoje leve čizme i isukao bodež graviran senkom. Čarolija zaigra na metalu.

On još jednom koraknu i zabode nož Silkasu u leđa.

Tiste Andij se trgnuo pa zauriao...

...A edurske legije najednom nagrnuše na Andije; odasvud su ih napali da izvrše konačni pokolj tog dana.

Magija je isplela uvijene lance oko Silkasa Ruine, pa se albino Tiste Andij sruši.

Skabandari Krvooki čučnu pored njega. „Tako je to sa braćom, avaj“, promrmlja on. „Jedan mora da vlada. Dvojica to ne mogu. Znaš da je to istina. Koliko god da je velik ovaj svet, Silkase Ruino, pre ili kasnije će zaratiti Eduri i Andiji. Istina u našoj krvi će to potvrditi. I stoga, samo će jedan vladati kapijom. Samo će Eduri prolaziti. Istrebićemo Andije koji su već ovde – nijedan njihov junosha neće moći da me pobedi. Oni su već svi maltene mrtvi. Tako mora biti. Jedan narod. Jedan vladar.“ Ispravio se dok su poslednji krici umirućih andijskih ratnika odzvanjali s ravnice. „Jašta, ne mogu te zaista ubiti – previše si ti moćan za to. Zbog toga ću te odneti na jedno prigodno mesto i ostaviti te korenju, zemlji i kamenu tog nakaznog zemljišta...“

Premetnuo se u svoje zmajsko obličje. Ogromno stopalo s kandžama zgrabi nepomičnog Silkasa Ruinu i Skabandari Krvooki se uz grmljavinu krila vinu put neba.

Kula se nalazila na manje od sto liga na jug. Jedino je niski izubijani zid oko dvorišta otkrivao da to nije džagutska građevina, već da se ona sama uzdigla između tri džagutske kule, po zakonima podjednako nepojmljivim i bogovima i smrtnicima. Uzdigla se... da dočeka one koje će večno zarobiti. Stvorenja smrtonosne moći.

Kao što je samuzeti Tiste Andij, Silkas Ruina, treće i poslednje dete Majke Tame.

I da skloni s puta Skabandariju Krvookom poslednjeg dostojnog protivnika među Tisteima.

Troje dece Majke Tame.

Tri imena...

Andarist, koji je odavno predao svoju moć žalosti što se nikad nije mogla isceliti. I koji nije ni znao da je ruka što je uzrokovala njegov bol bila upravo moja...

Anomandaris Rejk, koji je raskrstio sa svojom majkom i svojim narodom. I onda nestao pre nego što sam stigao da se za njega pobrinem. Iščezao je, verovatno u nepovrat.

I sad Silkas Ruina, koji će uskoro upoznati večni zatvor Ejzata.

Skabandari Krvooki je bio zadovoljan. Zbog svog naroda. Zbog sebe. Osvojiće on ovaj svet. Jedino će prvobitni stanovnici Andiji moći tome da se usprotive.

A što se tiče nekog zatočnika Tiste Andija u ovom svetu, ne pada mi na pamet nijedan... nijedan s tolikom moći da stane pred mene...

Skabandari Krvooki se, naime, nije zapitao kuda je, od trojice sinova Majke Tame, onaj što je nestao, mogao otići.

Pa čak ni to nije bila njegova najveća greška...

Na glečernom pervazu na severu, Džagut je počeo da tka čaroliju Omtosa Felaka. Video je pustošenje dvojice samuzetih elejnta i njihove vojske. Malo je saosećanja imao za K'čejn Š'male. Ionako su izumirali, iz bezbroj razloga, od kojih nijedan nije preterano zanimao Džaguta. Niti su ga uljezi zabrinjavali. Odavno je on izgubio sposobnost da se brine. Ujedno sa strahom. Kao i, mora se priznati, sa čuđenjem.

Osetio je izdaju kada se desila – rascvetavanje magije u daljini i prolivanje uzvišene krvi. I od dvojice zmajeva ostade jedan. Tipično.

A zatim, malo kasnije, kada se odmarao između tkanja svog obreda, osetio je kako mu neko prilazi s leđa. Drevni bog je došao zbog nasilnog procepa između svetova. Očekivano. Ali ipak... koji bog? K'rul? Drakonus? Sestra Hladnih Noći? Oserk? Kilmandaros? Sekul Lat? Uprkos njegovoj zamišljenoj nezainteresovanosti, znatiželja ga je konačno naterala da se okrene i pogleda pridošlicu.

A, neočekivano... ali zanimljivo.

Mel, Drevni Vladao Mora, beše širok i zdepast, tamnoplave kože što je bleдела u svetlozlatnu na grlu i ogoljenom trbuhu. Svilena zlatasta kosa visila mu je nevezana sa širokog, skoro ravnog temena. A u Melovim ćilibarnim očima goreo je bes.

„Gotose“, oslovi ga Mel grubim glasom, „kakav obred obavljaš nakon ovoga?“

Džagut se namršti. „Ostavili su nered za sobom. Namera-
vam da sve očistim.“

„Led“, frknu Drevni bog. „Džagutski odgovor na sve.“

„A koji bi bio tvoj, Mele? Poplava, ili... potop?“

Drevni bog je gledao na jug, a mišići na vilici su mu se napinjali. „Hoću da sklopim savez. Sa Kilmandaros. Prilazi k druge strane poderotine.“

„Samo je jedan Tiste samuzet ostao“, reče Gotos. „Izgleda da je napao svog saborca i sad ga predaje na brigu krcatom dvorištu Ejzat-kule.“

„Poranio je. Misli li on da su mu K'čejn Š'mali jedina pretnja u ovom svetu?“

„Verovatno.“

Mel je ćutao neko vreme, te je uzdahnuo i rekao: „Gotose, nemoj uništiti sve ovo svojim ledom. Namesto toga, molim te da ovo... sačuvaš.“

„Zašto?“

„Imam ja svoje razloge.“

„Baš mi je drago zbog tebe. Koje?“

Drevni bog ga mrko pogleda. „Drski bedniče.“

„Što bih se menjao?“

„U morima je vreme razotkriveno, Džagute. U dubinama kolaju struje nemerljive drevnosti. U plićacima šapuće budućnost. Plime plove između njih noseći neprestanu razmenu. Takvo je moje kraljevstvo. Takvo je moje znanje. Zapečati ovo razaranje svojim prokletim ledom, Gotose. Zaledi i samo vreme. Učini mi to, a ja ću ti ostati dužan... što će ti jednog dana možda biti korisno.“

Gotos je razmatrao ponudu Drevnog boga, pa klimnu. „Možda i hoće. U redu, Mele. Idi do Kilmandaros. Udari po ovom Tiste elejntu i raštrkaj njegov narod. Ali požuri.“

Mel začilji. „Zašto?“

„Zato što osećam buđenje u daljini – ali, avaj, ne toliko daleko kao što bi ti to voleo.“

„Anomander Rejk.“

Gotos klimnu.

Mel slegnu ramenima. „Očekivao sam to. Oserk kreće da mu se ispreči na putu.“

Džagut se osmehnu i otkri svoje velike kljove. „Opet?“

Drevni bog nije mogao da se suzdrži, već se i sam nacerio.

Iako su se obojica osmehivala, nije bilo ničeg smešnog na tom glečernom pervazu.

* * *

1159. godina sna Spaljene

Godina Belih žila u ebanovini

Tri godine pre Sedme završnice Leterija

Probudio se sa stomakom punim soli, go i poluzakopan u belom pesku među otpacima nakon oluje. Galebovi su kreštali nad njim, njihove senke su jurcale preko namreškane plaže. Osetio je grčeve u želucu, pa je zaječao i polako se okrenuo na stranu.

Ugledao je više tela na plaži. I krš od brodoloma. Komadi i splavovi od leda što se brzo topio šuškali su u plićaku. Krabe su u hiljadama trčkarale posvuda.

Ogromni čovek se podiže na ruke i kolena. I tad ispovrati gorku tečnost na pesak. Bol mu je damarao u glavi, sasvim dovoljnom žestinom da ga delimično oslepi, te je dosta vremena prošlo dok se nije spustio nazad i seo kako bi još jednom pogledao oko sebe.

Obala gde nije trebalo da je bude.

I prethodne noći su ledene planine izronile iz dubina. Jedna – najveća – dosegla je površinu tačno pod ogromnim plovećim mekroskim gradom. I prelomila ga kao da je splav od pruća. U mekroskoj istoriji nema nijednog sličnog događaja kao što je to uništenje bilo. Iznenadno i praktično potpuno uništenje grada i domova dvadeset hiljada duša. Neverica ga je i dalje morila, kao da su njegova sećanja sadržala nemoguće slike, kao da ih je grozničavi mozak sam stvorio.

Ali je znao da ništa od toga nije umišljao. Lično je sve doživio.

I nekako je preživio.

Sunce je bilo toplo ali ne i vrelo. Nebo nad njim je bilo premečnobelo nego plavo. A stvorenja za koja je mislio da su galebovi, zapravo su potpuno drugačija. Gušterolika i bledih krila.

Jedva se osovio na noge. Glavobolja ga je napuštala, ali sad ga je obuzimala drhtavica, a žeđ je bila poput jarnog demona što mu grebe po grlu.

Krici letećih guštera promenili su visinu i on se okrenu ka kopnu.

Tri stvora su se pojavila, probijajući se kroz izbledele gomi-le trave iznad linije plime. Nisu mu dosežali iznad kukova, crne kože, bez dlake, savršeno okruglih glava i šiljatih ušiju. Boka'rali – sećao ih se iz svoje mladosti, kada se mekroski trgovački brod vratio iz Nemila – ali ovi su izgledali kao mišićavije varijante, najmanje dvaput teži od ljubimaca koje su trgovci doneli nazad u ploveći grad. Krenuli su pravo ka njemu.

Pogledao je oko sebe, tražeći nešto čime bi mogao da se odbrani i pronašao komad drveta koji će moći da mu posluži kao toljaga. Procenjivački je zamahnuo svojim oružjem i sačekao da mu boka'rali priđu.

Stali su, a žućkaste oči upravili gore k njemu.

Onda mu srednji pokaza rukom.

Dodji. Nije bilo sumnje u značenje tog i previše ljudskog poziva.

Ponovo je pogledom prešao po žalu – nijedno vidljivo telo nije se pomeralo, a krabe su se neometano hranile. Još jedanput pogleda u neobično nebo, te koraknu ka trima stvorenjima.

Uzmicala su unatraske i pvela ga gore do travnate ivice. Ta trava nije nalikovala ničemu što je dotad video – dugi i cevasti trouglovi, oštri poput žileta – što je otkrio kad je prošao kroz njih i video da su mu potkolenice ispresecane posekotinama. Dalje se pružala ravnica s tek pokojim busenom te iste trave. Golo tlo je prekrivala korica od soli. Nekoliko kamenova je posuto po ravnici, i svaki je bio različit i neobično uglast, kao da su otporni na vremenske prilike. U daljini se nalazio usamljeni šator. Boka'rali su ga vodili ka njemu.

Kako su se bližili, ugledao je vitice dima kako se podižu s vrha i proreza na zastoru koji je služio kao ulaz.

Njegova pratnja je stala i još jednim pokretom ruke mu pokazala na ulaz. Slegnuvši ramenima, čučnuo je i upузao unutra.

Na slabom svetlu sedela je neka prilika, čije je lice skrivala kapuljača. Pred njom se nalazio mangal s kog su se dizala opojna isparenja. Pored ulaza stajala je boca od kristala, nešto sušenog voća i vekna tamnog hleba.

„U boci je izvorska voda“, promuklo mu se obrati prilika na mekroskom. „Molim te, okrepi se i odmori od pretrpljenih muka.“

On gundnu u znak zahvalnosti i brzo uze bocu. Kad je blaženo utažio žeđ, uzeo je hleba. „Hvala ti, stranče“, zabrundao je, pa onda zavrteo glavom. „Od tog dima si mi sav lelujav, poput dima.“

Začu se suvi kašalj, koji bi mogao biti i kikot, a nakon toga nešto što je ličilo na sleganje ramena. „Bolje i to nego da isparim. Avaj, to mi ublažava bolove. Neću te dugo zadržavati. Ti si Vital, mačar.“

Čovek osta zatečen, a široko čelo mu se namršti. „Jašta, ja sam Vital, iz grada Trećeg Mekrosa – kojeg više nema.“

„Kakva tragedija. I jedini si preživio... zbog mog uplitanja, iako mi je to istrošilo moći.“

„Gde smo mi to?“

„Nigde, u srcu nedodije. U krhotini koja voli da luta. Udahnuo sam joj život koji sam mogao da zamislim, da stvorim iz sećanja na moj dom. Snaga mi se vraća, iako patnja mog izlomljenog tela ne jenjava. Ali slušaj. Pričao sam bez kašljanja. To je već nešto.“ Nakazna šaka se pojavi iz dronjavog rukava i rasu semenje po žaru mangala. Ono zacvrča i zapucketa i dim postade gušći.

„Ko si ti?“, upita Vital.

„Pali bog... kome treba tvoja veština. Sve sam pripremio za tvoj dolazak, Vitale. Imaš gde da spavaš, kovačnicu, sve sirovine koje ti trebaju. Odeću, hranu, vodu. I troje odanih slugu koje si već upoznao...“

„Boka'rali?“, frknu Vital. „Šta mogu...“

„Nisu boka'rali, smrtniče. Mada, možda nekad i jesu bili. Ovo su nahti. Nazvao sam ih Rind, Mejp i Pjul. Džaguti su ih uzgajali, sposobni su da nauče sve što hoćeš.“

Vital krenu da ustaje. „Hvala ti što si me spasao, Pali, ali sad ću te napustiti. Rado bih se vratio u moj svet...“

„Ne razumeš, Vitale“, prosikta prilika. „Učinićeš ono što ti budem rekao, ili ćeš doći u situaciju da me preklinješ za smrt. Ti si sad moj, kovaču. Moj si rob, a ja sam tvoj gospodar. Mekrosi imaju roblje, zar ne? Nesretne duše otete iz ostrvskih sela i tome slično prilikom vaših pljačkaških pohoda. Prema tome, pojam ti je poznat. Međutim, ne očajavaj, jer kada budeš obavio ono što ti budem tražio, moći ćeš da odeš.“

Vital je i dalje držao batinu, teško drvo je mirovalo u njegovom krilu. Razmišljao je.

Nastupi kašalj, pa smeh, pa opet nalet kašlja, tokom kog bog podiže ruku do grla. Kada se hroptanje završilo, on reče: „Savetujem ti da ne pokušaš ništa nedolično, Vitale. Zbog toga sam te izvadio iz mora. Zar si izgubio svu čast? Usliži mi molbu, jer ćeš duboko zažaliti zbog mog gneva.“

„Šta hoćeš da uradim?“

„Tako je već bolje. Šta hoću da uradiš, Vitale? Pa samo ono što najbolje radiš. Iskuj mi mač.“

Vital gundnu. „Da li je to sve?“

Prilika se nagnu napred. „A, pa ja na umu imam jedan vrlo poseban mač...“

Prva knjiga

Smrznuta krv

Prvo poglavlje

Koplje leda odnedavna je zabijeno u srce zemlje. Duša u njemu žudi da ubija. Ko god se maši koplja tog, spoznaće smrt. Opet i opet iznova, spoznaće smrt.

Vizija Hanana Mosaga

Oslušni! Počuj more gde šapuće
i sniva o istinama što se slamaju
po zdrobljenom kamenju.

Hantalit iz Rudarskog Gata

Godina Poznog leda

Godinu dana pre leterijske Sedme završnice

Uzvišenje Praznog uporišta

Ovde, dakle, izvire priča. Između žamora plima, kada su džinovi klekli i u planine se pretvorili. Kad su pali i rasuli se po zemlji, poput tucanika s neba, jer nisu izdržali nadolazeću zoru. Između žamora plima, pripovedaćemo o jednom takvom džinu. Jer se priča ova krije negde u njegovoj.

I zato što je zanimljiva.

Stoga.

U tami je zažmurio. Odlučio je da oči samo danju otvara, jer se povodio ovom mišlju: noć prkosi vidu i zbog toga, ako se samo malo toga može videti, kakvog smisla ima u njihovom naprezanju u mraku?

I ovome je postao očevidac. Došao je do ruba zemlje i otkrio more, a tajanstvena tečnost ga je opčinila. Opčinjenost je prerasla u jedinu opsesiju do kraja tog sudbonosnog dana. Video je kako su se talasi ljuljaškali, gore i dole duž cele obale u neprestanoj kretnji što je stalno pretila da proguta vaskoliku zemlju, ali nikako da u tome uspe. Posmatrao je more kroz popodnevene visoke vetrove, gledao kako divlje nadolazi visoko

na kosini obale, i ponekad bi zaista daleko stiglo, ali bi se uvek natmureno povlačilo nazad.

Kada se noć spustila, on je zažmurio i legao da spava. Odlučio je da će sutradan ponovo posmatrati more.

U tami je zažmurio.

Plima je došla tokom noći, nadošla je oko džina. Plima je došla i udavila ga dok je on spavao. Voda je tad usula minerale u njegovo telo, sve dok nije postao poput stene, poput kvrgavog grebena na obali. Potom bi plima svake noći hiljadama godina dolazila da mu okruni telo. Da mu kraducne malo obličja.

Ali ne sasvim. Da bi se on zaista video, čak i dan-danas, mora se pogledati u mraku. Ili začkiljivši na jarkom suncu. Pogledom iskosa ili usredsređivanjem na sve osim na samu stenu.

Od svih darova što Otac Senka dade svojoj deci, ovaj je iznad svih. Skreni pogled da bi video. Uzдай se u nj i povešće te u Senku. Gde se sve istine kriju.

Skreni pogled da bi video.

Sad, skreni pogled.

Miševi su se razbežali kada je dublja senka preletela preko plavičastog snega u sumrak. Pomahnitalo su se raštrkali, ali od sviju jednome je sudbina već bila zapečaćena. Jedna noga prekrivena sitnim perjem zamahnu i kandžama probi dlakavo telo i zdrobi koščiće.

Na ivici čistine sova se bešumno spusti sa grane lebdeći iznad stvrdnutog snega istačkanog semenjem, a luk njenog leta, samo na tren poremećen kupljenjem miša s tla, opet se dizao uz teški lepet krila ka obližnjem drvetu. Sletela je na jednu nogu i tren kasnije počela da jede.

Prilika koja je pretrčala preko proplanka desetak damara kasnije ništa od toga nije videla. Miševi su nestali, sneg je taman toliko tvrd da ni traga nije ostalo od njih, a sova se pak ukipila u svojoj šupljini među granama smreke i široko otvorenim

očima pratila prolazak prilike preko čistine. Kada je ona otišla, sova je nastavila s jelom.

Sumrak je pripadao lovcima, a grabljivica još nije završila ove noći.

Dok je zavijao stazom kroz humus ovenčan mrazom, misli Trula Sengara bile su negde daleko zbog čega nije obraćao pažnju na šumu oko sebe, nesvojstveno pometen od svih znakova i pojedinosti koje je ona nudila. Nije čak ni zastao da se umilostivi Šeltati Lor, Kćeri Sumraka, najdražoj od tri kćeri Oca Senke – iako će to nadoknaditi sutra u suton – i baš malopre, ne obazirući se kretao se po tragovima svetlosti što je istrajavala i prekrivala stazu, dovodeći se u opasnost da ga primeti hirovita Sukul Ankadu, Kćer Obmane, poznata i kao Pegava.

Zatoni za parenje u Kalahu krcati su fokama. Pristigle su ranije i iznenadile Trula dok je skupljao sirovi žad iznad linije obale. Mladi Tiste Edur bi se obradovao dolasku foka, ali bilo je drugih pridošlica u brodovima što su okruživali zaliv, a njihov lov je već dobrano bio u toku.

Leteriji, bledoliki narodi s juga.

Mogao je već da zamisli bes svojih u selu, kojem se sad približavao, kad im bude ispričao novosti, svoje otkriće – bes koji je on takođe osećao. Ova povreda edurske teritorije čista je drskost, a krađa foka koje su pripadale njegovom narodu osorno gaženje po starim dogovorima.

Bilo je budala među Leterijima, baš kao što je budala bilo i među Edurima. Trul nije mogao ni da zamisli da je ovo kršenje bilo išta drugo nego nečiji samostalni poduhvat. Veliki sabor je bio tek pre dva mesečeva ciklusa. Nijednoj strani neće ići u prilog da sada proliva krv. Bez obzira na to što bi Eduri imali svako pravo da napadnu i unište brodove uljeza; leterijski predstavnici bi se razbesneli zbog pokolja svojih sunarodnika, iako su oni prekršili zakone. Šansa da se stvori nov sporazum upravo je postala sićušna.

A zbog toga je Trul Sengar bio uzrujan. Upravo se okončao jedan za Edure dug i surov rat: pomisao na početak novog bila je prosto preteška i teško ju je podnosio.

Nije osramotio svoju braću tokom ratova potčinjavanja; na njegovom širokom pojasu nizao se red od dvadeset i jedne zakivke umrljane crvenim, a svaka je označavala podvig; među njima je sedam bilo okruženo belim, što je upućivalo na broj žrtava. Od muške dece Tomada Sengara, jedino se pojas njegovog starijeg brata isticao s više trofeja, što je bilo kako i doliči, s obzirom na čuvenje Straha Sengara među ratnicima plemena Hirot.

Naravno, bitke protiv pet ostalih edurskih plemena jasno su određene pravilima i propisima, tako da su čak i ogromne bitke koje bi se odužile zapravo dovodile samo do šačice poginulih. Čak i pored toga, rat je bio iscrpljujući. Protiv Leterija nema pravila da obuzdaju edurske ratnike. Nema brojanja podviga. Samo ubijanja. Neprijatelj ne mora ni oružje da ima u rukama – čak i bespomoćni i nedužni su spoznavali ujed mača. Takvo je klanje podjednako kaljalo i ratnika i žrtvu.

Ali Trul je dobro znao da će i sam tako postupiti, iako će možda proklinjati ubijanje što će uslediti – svakako će s mačem u ruci jahati sa svojom braćom i uljezima pokazati edursku pravdu. Nije bilo izbora. Ako ne želi da poćini ovaj zloćin, ostali će uslediti i nadolaziće u neprestanim talasima.

Trćeći je prošao pored štavionica, s njihovim koritima i kamenom ograđenim jamama, do ivice šume. Nekoliko leterijskih robova je pogledalo k njemu i brzo pokorno pognulo glave sve dok nije prošao. Sa čistine pred njim uvis se dizao ogromni seoski zid od kedrovih trupaca, a iznad njih je lebdeo dim koji su vazdušne struje razvlaćile. Polja bogate crnice prostirala su se s obe strane uzane, uzdignute staze što je vodila do kapije u daljini. Zima je tek nedavno pustila svoj stisak sa zemlje, te prve setve u ovom godišnjem dobu neće biti još nedeljama. Do sredine leta skoro trideset razlićitih biljaka će ispunjavati ova polja

i obezbediće hranu za njih i stoku, lekove i vlakna, a pritom će mnoge od njih tridesetak svojim cvetovima privući pće, koje su ih pak snabdevale medom i voskom. Plemenske žene su nadgledale robove u vreme žetve. Muškarci bi u manjim grupama pošli u šumu da seku drva ili love, dok bi ostali zaplovili u *knari* brodovima da love po morima i plićacima.

Ili je makar tako trebalo da bude kada bi mir vladao plemenima. Poslednjih desetak godina je bilo više ratnićkih družina koje su odlazile iz sela nego ovih drugih, tako da je narod povremeno nailazio na teškoće. Pre rata glad nikad nije pretila Edurima. Trul je priželjkivao kraj tom razaranju. Hanan Mosag, hirotski kralj veštac, sad je vladar svih edurskih plemena. Iz mnoštva zaraćenih naroda iskovan je savez, mada je Trul dobro znao da je to savez samo po imenu. Hanan Mosag je kao taoce držao prvorodene sinove pokorenih poglavica – oni su saćinjavali njegov odred veštaca K'risnana – i vladao kao diktator. Mir je, dakle, bio maćem izvojevan i ćuvan, ali je uprkos tome to ipak bio nekakav mir.

Prepoznatljiva prilika je potrćala s palisade kapije i približila se rašljanju staze gde je Trul sad stao. „Pozdravljam te, Binadase“, oglasio se.

Za leđa njegovog mlaćeg brata pričvršćeno je koplje, koćna torba mu je visila s ramena i mirovala na kuku, a na drugoj strani jednosekli mać u drvenim kanijama obmotanim koćom. Binadas je za glavu i po bio viši od Trula, a lice mu je ogrubelo od vremena te je nalikovalo njegovoj odeći od jelenje koće. Od trojice Trulove braće Binadas je najćutljiviji, vrdav i zbog toga nepredvidiv i tećak za razumevanje. Neredovno je obitavao u selu – oćigledno je više voleo divljinu zapadne šume i jućnih planina. Retko bi se pridrućio ostalima u pljaćkaškim pohodima, ali je zato često po povratku nosio trofeje nekakvog podviga, pa stoga niko nije sumnjao u njegovu hrabrost.

„Zadihao si se, Trule“, primeti Binadas, „i nanovo zapaćam nemir na tvom licu.“